

Vlaamse
overheid

Nederlandstalige versie

Compensaties indirecte emissiekosten voor emissiejaar 2022

Rapportering in het kader van artikel 10 bis, lid 6 van de Richtlijn Emissiehandel

Goedgekeurd door de Nationale Klimaatcommissie dd. 25/09/24

Context

Sinds 2013 kunnen lidstaten steunmaatregelen treffen voor ondernemingen waarvoor een weglekrisico bestaat ten gevolge van in de elektriciteitsprijzen doorberekende CO₂-kosten. De basis hiervoor is uitgewerkt in artikel 10 bis lid 6 van de Richtlijn Emissiehandel. De modaliteiten van de huidige periode zijn uitgewerkt in de door de Europese Commissie opgestelde Richtsnoeren betreffende bepaalde staatssteunmaatregelen in het kader van de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten na 2021. Deze richtsnoeren bepalen de maximaal toegelaten steun voor de periode 2021-2030 en gelden dus ook voor de uitbetalingen die in 2023 zijn gebeurd voor kosten opgelopen in het jaar 2022. Lidstaten kunnen er steeds voor kiezen om minder steun te geven dan wat toegelaten is volgens deze richtsnoeren.

De Richtlijn Emissiehandel vereist dat lidstaten die gebruik maken van deze bepaling vanaf 2018 specifieke informatie publiceren. Binnen drie maanden na het einde van elk jaar publiceren de lidstaten die dergelijke financiële maatregelen hebben getroffen, het totaalbedrag aan compensatie dat is verstrekt per begunstigde bedrijfstak en deelbedrijfstak, in een eenvoudig toegankelijke vorm. Daarnaast dienen lidstaten die meer dan 25 % van de opbrengsten uit de veiling van emissierechten voor dergelijke doeleinden gebruikt, een verslag te publiceren met de redenen voor de overschrijding van dat percentage. Het verslag bevat relevante informatie over de elektriciteitsprijzen voor grote industriële afnemers die vandeze financiële maatregelen gebruik mogen maken, zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de vereisten inzake de bescherming van vertrouwelijke informatie. Het verslag bevat ook informatie over de vraag of er voldoende aandacht is besteed aan andere maatregelen om de indirecte koolstofkosten op middellange tot lange termijn duurzaam te verlagen.

Het Vlaams Gewest maakt sinds 2013 gebruik van de mogelijkheid om de compensaties uit te

betalen en heeft ook in 2023 steunbedragen uitbetaald. In Wallonië werd in 2018 het wetgevend kader vastgelegd en werden er steunbedragen uitbetaald voor de indirecte kosten vanaf 2017.

De Vlaamse subsidieregeling gebruikt de voorwaarden en de berekeningswijze van de Europese richtsnoeren en hanteert hierbij de steunintensiteit van 75% en een marktgebaseerde CO₂-emissiefactor van 0,51. De elektriciteitssector in de overige EU-landen heeft vaak een hogere uitstoot. Buurlanden zoals Duitsland en Luxemburg kennen daarom steun toe op basis van een CO₂-emissiefactor van 0,72 op basis van de gemiddelde emissies van hun elektriciteitscentrales i.p.v. op een marktgebaseerde studie naar de lokale CO₂-emissiefactor.

Ook past Vlaanderen voor emissiejaar 2022, artikel 31 van de richtsnoeren (waarbij het bedrag van de op ondernemingsniveau te betalen indirecte kosten kunnen worden beperkt tot 1,5 % van de bruto toegevoegde waarde van de betrokken onderneming) toe op basis van de bruto toegevoegde waarde van de economische entiteit ('single economic entity'), zoals ook expliciet aan Vlaanderen opgelegd door de EC. Hierdoor heeft nog geen enkele Vlaamse onderneming gebruik kunnen maken van deze mogelijkheid tot verhoogde steun, terwijl in Duitsland en Frankrijk, waar de berekening van bruto toegevoegde waarde vermoedelijk op niveau van een individuele onderneming gebeurt i.p.v. op economische entiteit, wel bijkomende steun wordt toegekend op basis van dit artikel.

Hieronder wordt de informatie verstrekt die gevraagd wordt middels artikel 10 bis lid 6 van de Richtlijn Emissiehandel.

1. Overzicht van uitbetaalde steun aan compensaties indirecte emissiekosten opgelopen in 2022

In 2023 maakte het Vlaams Gewest gebruik van de compensaties voor indirecte emissiekosten, waarbij globaal 150,46 miljoen € uitbetaald werd aan bedrijven ter compensatie van de indirecte emissiekosten uit 2022.

De Vlaamse subsidieregeling gebruikt de voorwaarden en de berekeningswijze van de Europese richtsnoeren. Voor de steun uitbetaald in 2023, voor de kosten opgelopen in 2022, werden de volgende parameters gehanteerd:

- Steunintensiteit: 75%
- CO₂ -prijs: 54,06 €/t CO₂
- CO₂ -emissiefactor: 0,51 t CO₂ /MWh

De relevante elektriciteit- en productverbruiken dienen door de deelnemende bedrijven jaarlijks tegen 31 maart gerapporteerd te worden aan het Verificatiebureau Benchmarking Vlaanderen, dat instaat voor de verificatie van de aangeleverde gegevens.

Dat resulteerde in onderstaande steunbedragen:

NACE 2008	Sectoren - subsectoren	Compensatie 2022
24	Vervaardiging van metalen in primaire vorm	68.441.306
20	Vervaardiging van chemische producten	41.826.743
19	Vervaardiging van cokes en van geraffineerde	21.488.453

	aardolieproducten	
17	Vervaardiging van papier en papierwaren	17.117.831
23	Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten	1.463.157
25	Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten	66.262
28	Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.	61.296
	Totaal	150.465.048 €

De Waalse Regering heeft het totale jaarlijkse steunbedrag voor de compensaties voor indirecte emissiekosten uit 2021 en 2022 vrijwillig beperkt tot 50.000.000 €. Na compensatie van de indirecte emissies van 2021 bedroeg het beschikbare saldo 35.703.262 €.

Les coefficients suivants ont été utilisés pour le calcul de la compensation :

- Steunintensiteit: 75%
- CO₂ -prijs: 54,00 €/t CO₂
- CO₂ -emissiefactor: 0,51 t CO₂ /MWh

Compensatie per sector en subsector:

NACE 2008	Sectoren - subsectoren	Compensatie 2022*
24.42	Productie van aluminium	505.632 €
20.13	Vervaardiging van andere anorganische chemische basisproducten	6.998.430 €
24.43	Productie van lood, zink en tin	348 €
17.11	Vervaardiging van papierpulp	1.170.376 €
17.12	Vervaardiging van papier en karton	5.444.183 €
24.10	Vervaardiging van ijzer en staal en van ferrolegeringen	20.117.974 €
24.45	Productie van andere non-ferrometalen	61.906 €
23.14	Vervaardiging van glasvezels – Subsector 12.20** : Glasvezelmasten	77.289 €
20.11	Vervaardiging van industriële gassen – Subsector 11.50 : Waterstof	1.327.126 €
	Totaal	35.703.262 €

* Afgeronde hele bedragen zonder decimalen, zie SA 103490, artikel 56 d. Als we de hele bedragen zoals hier aangegeven optellen, is het totaal 35.703.264 euro, maar het is inderdaad een totaalbedrag van 35.703.262 euro dat is betaald.

** De in de richtsnoeren vermelde PRODCOM-code 23.14.12.10 is verouderd en vervangen door code 23.14.12.20, in overeenstemming met de omrekeningsregels van Eurostat en de PRODCOM-lijst 2021.

2. Verhouding veilingopbrengsten en betaalde steun aan compensaties indirecte emissiekosten

In 2022 bedroegen de Belgische opbrengsten voor de veiling van rechten voor vaste installaties 649.154.015 €, met een gemiddelde prijs van 79,47 €/ton CO₂. De globale uitgaven voor compensaties voor indirecte emissiekosten opgelopen in emissiejaar 2022 bedroegen 186.168.310 €, waarvan 150.465.047 € uitbetaald door de Vlaamse Overheid en 35.703.262 € uitbetaald door de Waalse Overheid. Het bedrag uitgegeven aan compensaties indirecte

emissiekosten bedroeg hiermee 28,7 % van de Belgische ontvangen veilingopbrengsten in 2022.

De voornaamste verklaring voor de overschrijding van de 25%-drempel ligt in het verschil tussen de criteria voor de verdeling van de veilingopbrengsten tussen de lidstaten enerzijds en de steun voor indirecte compensaties anderzijds. De veilingopbrengsten worden tussen de lidstaten voornamelijk verdeeld op basis van de historische emissies van de ETS-installaties, zowel uit de industriële sector als uit de elektriciteitssector. Aangezien in België de elektriciteitssector een beperkte CO₂-uitstoot heeft, zijn de veilingopbrengsten die België ontvangt relatief beperkt ten opzichte van andere lidstaten. Anderzijds heeft België wel een belangrijke energie-intensieve industriële cluster, met een relatief hoog elektriciteitsverbruik. Hieruit volgt dat ook relatief veel elektriciteitsverbruik in aanmerking komt voor de compensaties indirecte emissiekosten voor de energie-intensieve bedrijven. Concreet wordt in België overeenkomstig de Eurostat-2022-data 4,25% van het industriële elektriciteitsconsumptie in de EU 27 verbruikt, terwijl België 2,48% van de EU 27 veilingopbrengsten ontvangt. Hierdoor wordt de 25%-drempel sneller overschreden dan in andere lidstaten. Ook een rapport van onder andere de European Roundtable on Climate Change and Sustainable Transition en Bloomberg New Energy Finance¹ wijst op deze verklaring. Bovendien lag het veilingvolume in 2022 met 8.277.500 geveilde rechten voor België lager dan de voorgaande jaren.

3. Elektriciteitsprijzen deelnemende bedrijven

De Vlaamse Overheid en het Waalse Gewest willen met de compensatie indirecte emissiekosten bedrijven -binnen de kruitlijnen van de Europese staatssteunregels- compenseren voor de indirecte CO₂-kosten. Op die manier willen ze het concurrentieel nadeel wegwerken en vermijden dat deze bedrijven genoodzaakt zijn zich te delocaliseren naar landen buiten de Europese Unie. Deze maatregel kadert dan ook binnen het bestaande beleid om de energieprijzen van de ondernemingen concurrentieel te houden.

Voor meer informatie over de elektriciteitsprijzen van de grote industriële afnemers verwijzen we naar de studie: *A European comparison of electricity and natural gas prices for residential, small professional and large industrial consumers*², in opdracht van de CREG, VREG, CWaPE en Brugel. Hieruit blijkt dat voor Belgische elektro-intensieve verbruikers de energiekost een concurrentieprobleem vormt in vergelijking met Duitsland, Nederland en Frankrijk³.

Het recente rapport van de Europese Commissie over de Europese elektriciteitsmarkt⁴ geeft aan dat voor handelspartners als de VS en Japan de elektriciteitsprijzen nog een stuk lager

¹ <https://ercst.org/publication-2020-state-of-the-eu-ets-report/>.

² <https://www.creg.be/sites/default/files/assets/Publications/Studies/F20240515EN.pdf>

³ Zie p. 357: "Secondly we observe a different competitive situation when comparing the cost of electro-intensive consumers with their counterparts in neighbouring countries that benefit from reductions and/or exemptions. In Belgium, electro-intensive consumers suffer from a price disadvantage compared to those in neighbouring countries. In this situation, the more competitive the neighbouring countries, the greater the risk of relocation."

⁴ https://energy.ec.europa.eu/document/download/d48ec6b0-987f-4702-af0a-76bfb4fbce0c_en?filename=New%20Quarterly%20Report%20on%20European%20Electricity%20markets%20Q4%202023.pdf

liggen dan in de EU voor industriële gebruikers.

4. Energie-efficiëntie als speerpunt om indirecte koolstofkosten te vermijden

In Vlaanderen moeten bedrijven die in aanmerking willen komen voor compensaties indirecte emissiekosten toetreden tot de EnergieBeleidsOvereenkomsten (EBO's). Via deze EBO's verbinden deelnemende bedrijven zich ertoe om op basis van een Energie-audit een energieplan op te stellen, waarbij alle rendabele maatregelen, die het specifiek energieverbruik verminderen, moeten worden uitgevoerd. De deelnemende bedrijven gaan hierbij additionele engagementen aan ten opzichte van de geldende regelgeving rond energie-efficiëntie voor de doelgroep door een lagere IRR (Internal Rate of Return) drempel te hanteren. Daarnaast wordt ook jaarlijks gerapporteerd over de voortgang van de uitvoering van het plan en het energieverbruik. Uit het meest recente jaarverslag 2022¹ van de EBO blijkt dat de gerealiseerde cumulatieve primaire energiebesparing (sinds de start van de EBO in 2015) – globaal gezien over alle bedrijven heen – 8% bedraagt ten overstaan van het primair energieverbruik in 2022⁵.

Naast dit specifieke instrument, is er ook binnen het beleid naar de bedrijven toe aandacht voor verdere realisatie van het potentieel om de energie-en koolstofintensiteit te verminderen bij de industrie. De Vlaamse begunstigen van de steunmaatregelen zijn verplicht om een klimaatroadmap met het oog op een koolstofarme bedrijfsvoering in 2050 uit te werken. Daarnaast dienen bedrijven welke de in de richtsnoeren gedefinieerde efficiëntiebenchmarks voor elektriciteitsverbruik niet behalen, binnen vijf jaar minstens 50% van de toegekende steun te investeren in de verlaging van de directe broeikasgasemissies, de verlaging van het energieverbruik van de processen of de productie van hernieuwbare energie of flexibel elektriciteitsverbruik.

5 <https://ebo-vlaanderen.be/nl/jaarverslag-2022>